

Inventeringsformulär Medeltida taklag i Västerås stift **obs har glömt räkna takstolar och cc avstånd**

Kyrka: Dingtuna

Län:	Västmanland
Datum:	2016-05-12
Utfört av:	Lisa Skanser och Daniel Eriksson

**Undersökt
Byggnadsdel**

Kommentar:

Långhus	x	Virkesdelarna från 1300-talskyrkans taklag återanvändes vid 1842 års ombyggnad. Virket i inre högbenen, stickbjälkar, hanbjälkar samt de övre högbenen i takets övre del bedöms vara medeltida. Spikhål efter infästning av taktro finns i yttersidan av de inre högbenen. En del stödben och yttre högben är också medeltida. Sammanfogningen mellan högben och stickbjälke är intakt, troligen även mellan inre högben och hanbjälke, men dessa möten döljs av sentida förstärkningar. I de två första och sista takstolarna, mot vardera gavel, finns urtag i högbenen som sammanfaller med urtag i stickbjälkarna och hanbjälkarna. Urtagen visar på att ett långt stödben kan ha ingått i den ursprungliga takstolskonstruktionen på dessa ställen.
Vapenhus		
Kor		
Sakristia	x	Inga medeltida träbyggnadsdelar
Torn	x	Inga medeltida träbyggnadsdelar
Tornryttare		
Klockstapel		
Övrigt:		

Skiss

Kommentar:

Ja	Mycket schematisk principskiss
----	--------------------------------

Material

Kvalitet:

Furu	x	
Gran		
Ek		
Vankant		
Skarpkant	x	
Dimensioner:	Allt virke har ett rektangulärt snitt och satt på högkant. De inre högbenen är kraftigare nedtill och smalnar av uppåt, flertalet har en påtagligt urtäljd avsmalning i nedre delen. De inre högbenen är 8 x 5 tum nedtill och avsmalnande mot ca 5 x 5 tum motnocken. De övre högbenen är 5 x 4 tum och hanbjälken är 6 x 5 tum.	
Årsringar:		
Kommentarer:		

Ytbearbetning		Kommentar:
Behuggningstyp:	Sprättäljt, lite diagonalställt.	
Skave		
Hyvlat		
Sågat		
Profilering		
Bemålning		

Hopfogning		Kommentar:
Dymling	x	Flera trädymlingar täljda som spikskalle förekommer
Spik	x	
Utförande:	Raka bladningar. Knut med nacke i förbindningen mellan högben och stickbjälke.	

Timmermärkning		Kommentar:
Beskrivning:	Det finns två bågformade skärningar som går igenom varandra på ett högben.	

Trobrädor		Kommentar:
Huggna	x	Partier med huggna trobrädor finns bevarade
Kransågade		
Ramsågade	x	
Klingsågade		
Övrigt, modernt maskinsågat	x	
Skarvning		
Kanter	De äldsta är fasade och kantade med yxa	
Dimensioner:		
Övrigt:		

Övriga fynd:	I karaktäriseringen står att kyrkorummet tidigare haft ett tunnvalv av trä och att "en avhuggen stång sitter ännu kvar i sitt hål på östra gaveln". Det som avses är resterna efter ställningsvirke och inte någon del efter tunnvalvskonstruktion. Delen är synlig i östra gavelns insida uppe på vinden.
---------------------	--

Tolkning:	Kring 1300 uppfördes den nuvarande kyrkan. 1842 påmuras långhusets ytterväggar 1.20 m för att avlasta taklagets tryck på valvkuporna. I karaktäriseringen står att långhusets branta spånklädda sadeltak revs och att nytt brutet tak byggdes. Vi kan konstatera att stora delar av 1300-talstaklaget finns kvar men är ombyggt. Delarna har kapats och passats in i taklaget från 1800-talets ombyggnad.
------------------	---